

ZEGAMA-AIZKORRI MENDI LASTERKETA

Ingurumen Memoria · 25. Edizioa · 2026

Zegama-Aizkorri Mendi Lasterketaren 2026ko edizioak mugarri bat ezarri zuen: lehen aldiz, Kilian Jornet Fundazioaren Green Trail Concept programaren auditoria ofiziala egin zitzaion ekitaldiari. Memoria honek Aizkorri-Aratz Parke Naturalaren inguruan 2026ko maiatzaren 17an egindako 25. edizioaren ingurumen-lana laburbiltzen du.

Ekitaldia zifratan

Datua	Balioa
Ekitaldiaren data	2026ko maiatzaren 17a
Parte-hartzaileak (hiru proba)	Maratoia, Kilometro Bertikala eta Junior Trail
Jatorrizko herrialdeak	25 herrialde (% 87 Espainiakoak, % 27 Gipuzkoakoak)
Ingurumen boluntarioak	21
Avituallamenduak ibilbidean	14
Mendian jasotako hondakinak	115,57 kg
Doako garraio kolektiboko pertsonak	~25.000
Saihestutako CO ₂ isuriak (lanzaderak)	~425 tona

Hondakinen kudeaketa

Jardunaldian, 115,57 kg hondakin bildu ziren mendiko hornikuntzetan, eta plastikoa izan zen material nagusia (guztizkoaren % 48,9). Korrikalarien eta ikusleen portaera, oro har, arduratsua izan zen mendian, eta hondakinik ohikoenak —fruta-azalak eta gel-bilgarriak— horrelako lasterketa bati dagozkionak dira.

Mendiko ibilbidea garbi geratu zen korrikalarien eta ikusleen joan-etorriaren ondoren. Hurrengo edizioei begira, antolatzaileek hondakinak kudeatzeko sistema egituratuago baten alde lan egingo dute, birziklatzeari, seinaleztapen argiari eta gaikako banaketa eraginkorragoari begira, udal bilketa baino lehen.

Hondakin-likidoak enpresa espezializatu batek kudeatu zituen, aplikatu beharreko araudiaren arabera, ingurumenaren aldetik segurua den kudeaketa bermatuz eta ingurune naturala kutsatzeko edozein arrisku saihestuz.

Inguru naturalaren egoera

Ez zen gorabehera larririk izan. Korrikalarien eta ikusleen joan-etorriak azaleko higadura nabarmena utzi zuen jende gehien ibiltzen den zatietan, tamaina horretako ekitaldi baterako arrazoizko muga barruan.

Publikoaren portaera positiboa izan zen: txirrindulariak eta mendi-ibiltariak zeuden bideetara mugatu ziren. Ekitaldiaren aurreko egunetan Parke Naturalerako sarbidea ibilgailuz itxi zenez, jende askok oinez edo bizikletaz mugitzeko aukera egin zuen, eta horrek ingurunearen gaineko eragina murriztu zuen.

Uraren kudeaketa

Ur-kontsumoa maiatzaren 15etik 18ra bitartean monitorizatu zen kontagailuen irakurketen bidez Zegamako zortzi puntutan. Guztira, 108 m³ kontsumitu ziren hiru egunetan, eta hurrengo edizioetan ura kudeatzeko oinarritzko lerro bat ezarri zen.

Mugikortasuna eta garraioa

Ekitaldiaren ingurumen-erronka nagusietako bat da 10.000 lagun baino gehiago bide-edukiera mugatua duen ingurune babestu batera sartzea kudeatzea.

Doako anezkak

Antolatzaileek doako anezka-zerbitzua eskaini zuten ekitaldiaren hiru egunetan, eta 25.000 pertsona inguru mobilizatu zituzten 444 bidaiatan. Irismen handieneko mugikortasun iraunkorreko neurria izan zen, eta 425 bat tona COlog-en isurtzea saihestu zuen.

Lurraldebus GO01 linea publikoa

Lurraldebusekin koordinatuta, GO01 linea erregularra zerbitzu bereziekin indartu zen maiatzaren 16an eta 17an. Kalkuluen arabera, 1.500 pertsona inguruk erabili zuten zerbitzu hori asteburuan.

Parte-hartzaileen garraioaren karbono-aztarna

Lasterkari bakoitzaren batez besteko karbono-aztarna 173 kg-koa izan zen, nazioartean erreferentzia diren trail-ekitaldien mailatik behera; izan ere, parte-hartzaileen % 87 Espainiakoak dira, eta % 27, Gipuzkoakoak. Parte-hartzaileen garraioaren aztarna osoa 161 tona COlog-ekoa izan zela zenbatetsi zen.

Ekintzak eta praktika onak

- Otearen garbiketa Sancti Spiritun, larre naturalaren birsorkuntza eta Parke Naturaleko ekosistema pastoralaren oreka erraztuz.
- Aizkorriko aterpetxea etengabe mantentzea, Parkeko ondare natural eta kulturalaren parte den azpiegitura partekatua.
- Edalontzi berrerabilgarria jartzea tabernetan.
- Plastikozko zintaren ordeztu soka berrerabilgarria eta burdinak jartzea, ibilbideko gune garrantzitsuetan (Aizkorri, adibidez) seinaleak jartzeko.
- Doako anezken zerbitzua, edizioako inpaktu klimatiko handieneko neurria.
- Inprimatutako triptikoa kentzea, informazio guztia formatu digitalean dagoela.
- Golden Trail Series-ekin batera, maratoian zintzarrik ez erabiltzeko erabakia, inpaktu akustikoa murriztuz.
- Hezkuntza programa Zegamako ikastetxearekin: korrikalarien bisita, helmugarainoko lasterketa bateratua eta Lehen Hezkuntzako 5. eta 6. mailako ikasleen garbiketa ekitaldia amaitu eta astebetera.

Karbono-aztarnaren konpentsazioa

Parte-hartzaileen garraioaren karbono-aztarna kuantifikatuta (kalkuluen arabera, 161 tona CO), erakundeak konpentsazio-mekanismo bat ebaluatzen ari da, parke naturalaren inguruan zuhaitz autoktonoak landatuz.

Baso-kudeaketan adituak diren pertsonen irizpideari jarraituz, lerro hori Aizkorri-Aratz Parke Naturalarekin zuzenean koordinatuta garatuko da, tokiko konpentsazioa bermatzeko, egiaztagarria, irizpide teknikoekin kudeatua eta kontserbazio-helburuekin lerrokatua: espezie autoktono egokiak aukeratzea, lurra prestatzea eta ondorengo jarraipena.

Hurrengo ediziora begira

2026ko edizioak Zegama-Aizkorri bide zuzenetik doala berresten du, eta lanean non jarraitu ere adierazten du:

- Plastiko propagandistikoak murriztea eta erabilera bakarreko plastikorik gabeko ekitaldi baterantz aurrera egitea.
- Hondakinen kudeaketa birdiseinatzea herriaren inguruan, birziklatzera bideratuago.
- Ibilbideko seinaleztapen-zinten bilketa murriztea eta bermatzea.
- Edalontzi berrerabilgarrien sistemaren logistika hobetzea.
- Bizikletak aparkatzeko gune espezifiko, seguru eta seinaleztatu bat prestatzea.
- Ingurumen-konpromiso berriak sartzea hiru proben araudian.
- Jende asko ibiltzen den eremuetan, edukiera-kontrola eta publikoaren kudeaketa indartzea.

Ondorioa

2026ko edizioa ingurumen-balantze positiboarekin eta ziurtasunarekin amaitu da: bidea marraztuta dago. Green Trail Concept programaren lehen ikuskaritza ofiziala egitea ez da helmuga bat, baizik eta jasangarritasunarekiko konpromiso formal baten hasiera, epe luzera begira.

Hogeita bost mila pertsona doako garraio kolektiboan sartu ziren ekitaldira. Mendiko ibilbidea garbi geratu zen. Ingurumen-boluntarioek zati bakoitza eta hornidura bakoitza aztertu zituzten. Zegamako ikastetxeko ikasleek mendia garbitu zuten. Sokak erabili ziren lehen plastikoa zegoen tokian. Ura neurtu, hondakinak pisatu, bidaiak kontatu.

Zegama-Aizkorrik ez du soilik mendi polit batean lasterketa polita izan nahi. Aizkorritik pasatzen den bakoitzean mendi hori aurkitu zuena baino hobexego uzten duen lasterketa izan nahi du. Hori da helburua.

Zegama-Aizkorri Mendi Lasterketa · Ingurumen Taldea · Zegama, 2026